

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	V
Από τον πρόλογο της δεύτερης έκδοσης	VII
Από τον πρόλογο της πρώτης έκδοσης	VIII
Διάγραμμα περιεχομένων	IX
Πίνακας περιεχομένων	XIII
Συνομογραφίες.....	LI
Γενική βιβλιογραφία.....	LV

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Έννοια και σημασία του κληρονομικού δικαίου	1
§ 2. Ιστορική εξέλιξη του κληρονομικού δικαίου μέχρι τον Αστικό Κώδικα.....	12
§ 3. Πηγές, ιδεολογική κατεύθυνση και νομοθετική εξέλιξη του κληρονομικού δικαίου.....	18

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ

§ 4. Κληρονομική διαδοχή και κληρονομικό δικαίωμα	27
§ 5. Λόγοι κλήσης στην κληρονομία.....	33
§ 6. Άλλοι τρόποι διαδοχής στην περιουσία του αποβιώσαντος.....	41
§ 7. Αντικείμενο της αιτία θανάτου διαδοχής.....	47
§ 8. Υποκείμενα της αιτία θανάτου διαδοχής.....	68
§ 9. Επαγωγή και κτήση της κληρονομίας.....	82

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΙΑΔΟΧΗ ΑΠΟ ΔΙΑΘΗΚΗ

§ 10. Η διαθήκη γενικά	89
§ 11. Ικανότητα για σύνταξη διαθήκης	98
§ 12. Τύπος της διαθήκης γενικά	120

Διάγραμμα περιεχομένων

§ 13. Η ιδιόγραφη διαθήκη	130
§ 14. Δημόσια διαθήκη	149
§ 15. Μυστική διαθήκη	170
§ 16. Έκτακτες διαθήκες.....	179
§ 17. Ανάκληση διαθηκών.....	187
§ 18. Δημοσίευση των διαθηκών	209
§ 19. Προϋποθέσεις εγκυρότητας του περιεχομένου της διαθήκης	217
§ 20. Ανίσχυρες διαθήκες	249
§ 21. Ερμηνεία των διαθηκών	262
§ 22. Εγκατάσταση κληρονόμου.....	280
§ 23. Αιρέσεις και προθεσμίες στη διαθήκη.....	309
§ 24. Αποκλήρωση υπό ευρεία έννοια	338
§ 25. Εκτελεστής διαθήκης.....	342

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 26. Δικαιολογία και ιθύνουσες αρχές	363
§ 27. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα των συγγενών.....	376
§ 28. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του συζύγου	401
§ 29. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου	425
§ 30. Διαδοχή τάξεων και προσαύξηση	431

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 31. Εισαγωγή στο δίκαιο της νόμιμης μοίρας.....	439
§ 32. Νόμιμη μοίρα: Δικαιούμενα πρόσωπα, ποσοστό και τρόποι κατάλειψης....	449
§ 33. Νόμιμη μοίρα: Προσβολή και παραίτηση	474
§ 34. Υπολογισμός της νόμιμης μοίρας	497
§ 35. Υπολογισμός της νόμιμης μοίρας σε περίπτωση συνεισφοράς.....	527
§ 36. Προστασία του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας.....	539
§ 37. Αποκλήρωση υπό στενή έννοια.....	565

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 38. Κτήση και αποδοχή της κληρονομίας.....	591
§ 39. Αποποίηση της κληρονομίας.....	614
§ 40. Σχολάζουσα κληρονομία.....	638
§ 41. Κληρονομική αναξιοότητα.....	653

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 42. Τα χρέη της κληρονομίας.....	685
§ 43. Ευεργέτημα απογραφής.....	701
§ 44. Δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας.....	733

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

§ 45. Το κληρονομητήριο.....	769
§ 46. Η αγωγή περί κλήρου: Έννοια, φύση και προϋποθέσεις.....	820
§ 47. Η αγωγή περί κλήρου: Ευθύνη και άμυνα του εναγομένου.....	844

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

§ 48. Η κοινωνία των συγκληρονόμων.....	881
§ 49. Η λύση της κοινωνίας.....	898
§ 50. Η συνεισφορά.....	926

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 51. Η πώληση της κληρονομίας.....	953
§ 52. Άλλες συμβάσεις εκποίησης της κληρονομίας.....	960

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ

§ 53. Η σύσταση της κληροδοσίας	963
§ 54. Κτήση, αποδοχή και αποποίηση της κληροδοσίας.....	983
§ 55. Είδη κληροδοσιών.....	1007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ

§ 56. Έννοια, μορφές και σύσταση καθολικού καταπιστεύματος.....	1029
§ 57. Νομική θέση του βεβαρημένου με καταπίστευμα	1049
§ 58. Νομική θέση του καταπιστευματοδόχου	1062
§ 59. Καταπιστευτική υποκατάσταση	1071

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΡΟΠΟΣ

§ 60. Έννοια και μορφές του τρόπου	1081
§ 61. Εξαναγκασμός του τρόπου	1095

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ ΕΝ ΖΩΗ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΣΕΣ ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 62. Απαγόρευση των κληρονομικών συμβάσεων	1103
§ 63. Νέμηση ανιόντος.....	1110
§ 64. Δωρεά αιτία θανάτου	1118
§ 65. Άλλες συμβάσεις εν ζωή για την περίπτωση του θανάτου.....	1133
Αλφαβητικό ευρετήριο	1141

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	V
Από τον πρόλογο της δεύτερης έκδοσης	VII
Από τον πρόλογο της πρώτης έκδοσης	VIII
Διάγραμμα περιεχομένων.....	IX
Πίνακας περιεχομένων	XIII
Συνομογραφίες.....	LI
Γενική βιβλιογραφία.....	LV

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Έννοια και σημασία του κληρονομικού δικαίου	1
I. Έννοια και περιεχόμενο	1
1. Έννοια	1
2. Περιεχόμενο	1
II. Λειτουργική σημασία	2
III. Η θέση του κληρονομικού δικαίου στο σύστημα του αστικού δικαίου	4
IV. Κύρια χαρακτηριστικά του κληρονομικού δικαίου του ΑΚ.....	6
1. Η αναγνώριση του ιδιωτικού κληρονομικού δικαιώματος.....	6
2. Η ελευθερία διάθεσης	6
3. Η προστασία της οικογένειας.....	7
4. Ο κλειστός αριθμός των μορφών διάθεσης	9
5. Η προστασία των δανειστών.....	9
6. Η συμμετοχή του Κράτους στην κληρονομία.....	9
7. Ειδικότερα η φορολόγηση της κληρονομιάς.....	10
§ 2. Ιστορική εξέλιξη του κληρονομικού δικαίου μέχρι τον Αστικό Κώδικα	12
I. Εισαγωγικά	12
II. Βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο	13
III. Επιστήμη του δικαίου των Πανδεκτών	13
IV. Νεότερη νομοθεσία	14
V. Τοπικά και προσωπικά δίκαια.....	15
1. Τοπικοί κώδικες	15
2. Προσωπικά δίκαια.....	15
VI. Η αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου με τον ΑΚ.....	15

§ 3. Πηγές, ιδεολογική κατεύθυνση και νομοθετική εξέλιξη του κληρονομικού δικαίου	18
I. Πηγές του κληρονομικού δικαίου	18
1. Ο Αστικός Κώδικας.....	18
2. Ο Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικα	19
3. Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας	19
4. Ειδικοί νόμοι.....	21
II. Ιδεολογική κατεύθυνση του κληρονομικού δικαίου του ΑΚ.....	21
III. Εξέλιξη του κληρονομικού δικαίου μετά τον ΑΚ.....	23

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ

§ 4. Κληρονομική διαδοχή και κληρονομικό δικαίωμα	27
I. Έννοια και δικαιολογία της κληρονομικής διαδοχής	27
1. Έννοια	27
2. Δικαιολογία	29
II. Διάκριση από την αιτία θανάτου διαδοχή	30
III. Κληρονομικό δικαίωμα.....	31
§ 5. Λόγοι κλήσης στην κληρονομία.....	33
I. Αυτονομία της βουλήσεως στο κληρονομικό δίκαιο.....	33
1. Η ελευθερία του διατιθέναι.....	33
2. Περιορισμοί της ελευθερίας διάθεσης	34
II. Οι θεσμοί του κληρονομικού δικαίου	35
1. Ο νόμος και η διαθήκη	35
2. Κλειστός αριθμός των θεσμών.....	35
III. Πρωταρχία της εκ διαθήκης διαδοχής.....	36
IV. Εξ αδιαθέτου διαδοχή.....	37
V. Συνύπαρξη εκ διαθήκης και εξ αδιαθέτου διαδοχής.....	37
VI. Αναγκαστική διαδοχή: Περιορισμός της εκ διαθήκης διαδοχής.....	38
VII. Απαγόρευση κληρονομικών συμβάσεων.....	39
§ 6. Άλλοι τρόποι διαδοχής στην περιουσία του αποβιώσαντος.....	41
I. Εισαγωγικά	41
II. Κληροδοσία.....	42
III. Κληρονομικό καταπίστευμα.....	43
IV. Καταπιστευτική υποκατάσταση.....	44
V. Τρόπος.....	44
VI. Αιτία θανάτου δωρεά.....	45
VII. Άλλες δικαιοπραξίες εν ζωή	45

§ 7. Αντικείμενο της αιτία θανάτου διαδοχής	47
I. Έννοια κληρονομίας.....	48
II. Περιουσιακές σχέσεις και δικαιώματα.....	49
1. Γενικές Αρχές.....	49
(α. Πληρεξουσιότητα· β. Προσύμφωνο· γ. Δήλωση βούλησης· δ. Παραγραφή)	
2. Ενοχικό Δίκαιο.....	50
(α. Εντολή· β. Σύμβαση εργασίας· γ. Σύμβαση έργου· δ. Εγγύηση· ε. Λογοδοσία· στ. Αστική εταιρεία)	
3. Εμπράγματο δίκαιο	52
(α. Εμπράγματα δικαιώματα· β. Νομή· γ. Χρησικτησία)	
4. Άυλα αγαθά.....	56
5. Εμπορικές εταιρείες	58
(α. Προσωπικές Εμπορικές Εταιρείες· β) Ανώνυμες Εταιρείες· γ) Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης· δ) Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες)	
6. Λοιπά δικαιώματα – Αξιώσεις.....	60
7. Κληρονομικό δίκαιο	61
8. Δημόσιο Δίκαιο	61
9. Η δίκη	62
III. Μη περιουσιακές σχέσεις και δικαιώματα	63
1. Το δικαίωμα της προσωπικότητας.....	63
2. Δικαίωμα για την ταφή.....	63
3. Η σορός του κληρονομούμενου	63
4. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του οικογενειακού δικαίου.....	64
5. Σχέσεις δημοσίου δικαίου	65
6. Λειτουργήματα του κληρονομικού δικαίου και άλλα.....	65
IV. Προσδιορισμός του κληρονομητού ή ακληρονόμητου με την ιδιωτική βούληση.....	65
V. Ο θάνατος ως δημιουργός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.....	66
§ 8. Υποκείμενα της αιτία θανάτου διαδοχής	68
I. Κληρονομούμενος.....	69
1. Εισαγωγικά	69
2. Θάνατος	69
3. Αφάνεια	70
4. Κυοφορούμενος.....	71
5. Μοναχοί.....	71
II. Κληρονόμος	72
1. Εισαγωγικά	72
2. Ικανότητα φυσικού προσώπου	73

3. Τεχνητή γονιμοποίηση	74
4. Έλλειψη ικανότητας ως προς φυσικά πρόσωπα	75
5. Ικανότητα νομικού προσώπου	76
6. Εγκατάσταση νομικού προσώπου που δεν έχει ακόμη συσταθεί	77
7. Ίδρυμα.....	77
8. Έλλειψη ικανότητας ως προς νομικά πρόσωπα	78
9. Ένωση προσώπων.....	78
III. Καταπιστευματοδόχος.....	78
1. Έννοια	78
IV. Κληροδόχος.....	79
1. Έννοια	79
2. Διάκριση από καταπιστευματοδόχο.....	80
V. Αιτία θανάτου δωρεοδόχος.....	81
§ 9. Επαγωγή και κτήση της κληρονομίας.....	82
I. Έννοιες	82
1. Εισαγωγικά	82
2. Άμεση και αυτοδίκαιη κτήση.....	83
3. Αναγκαστικό δίκαιο	85
4. Χρόνος επαγωγής.....	85
II. Φύση του δικαιώματος από την επαγωγή	86
1. Προσωρινό	86
2. Συνέπειες εκ του προσωρινού χαρακτήρα του δικαιώματος	86
3. Τροπή του δικαιώματος σε οριστικό	88
4. Αμεταβίβαστο και κληρονομητό	88

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΙΑΔΟΧΗ ΑΠΟ ΔΙΑΘΗΚΗ

§ 10. Η διαθήκη γενικά.....	89
I. Έννοια	90
1. Ορολογικές διευκρινήσεις.....	90
2. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διαθήκης.....	91
(α. Μονομερής δικαιοπραξία· β. Μη απευθυντέα· γ. Αιτία θανάτου· δ. Απεριόριστα ανακλητή· ε. Μη επιδεικτική αντιπροσώπευσης· στ. Αυστηρά τυπική)	
II. Δικαιολογία και σημασία	93
1. Ελευθερία του διατιθέναι.....	93

2. Συνταγματική θεμελίωση.....	93
3. Αντιρρήσεις.....	94
4. Περιορισμοί.....	94
III. Δυνατό περιεχόμενο της διαθήκης	95
1. Υποχρεωτικό περιεχόμενο	95
2. Δυνητικό περιεχόμενο.....	96
IV. Όροι κύρους της διαθήκης.....	97
§ 11. Ικανότητα για σύνταξη διαθήκης	98
I. Η έννοια της ανικανότητας για σύνταξη διαθήκης	99
1. Εισαγωγικά.....	99
2. Περιορισμένη ικανότητα για σύνταξη διαθήκης.....	100
3. Χρόνος κατά τον οποίο απαιτείται να συντρέχει η ικανότητα.....	100
(α. Στην ιδιόγραφη διαθήκη· β. Στη δημόσια διαθήκη· γ. Στη μυστική διαθήκη)	
4. Επιγενόμενη ανικανότητα ή ανάκτηση ικανότητας.....	101
5. Κληρικοί και μοναχοί.....	102
II. Ανίκανοι (ΑΚ 1719).....	102
1. Όποιος δεν συμπλήρωσε το 18ο έτος.....	102
2. Όποιος τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση.....	103
(α. Στερητική δικαστική συμπαράσταση· β. Επικουρική δικαστική συμπαράσταση· γ. Χρόνος έναρξης της ανικανότητας· δ. Θάνατος του διαθέτη πριν από την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης που τον υπέβαλε σε δικαστική συμπαράσταση· ε. Έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης που αίρει τη δικαστική συμπαράσταση)	
3. Όποιος δεν έχει συνείδηση των πράξεών του ή βρίσκεται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του	109
(α. Γενικοί ορισμοί· β. Η έλλειψη συνειδήσεως των πραττομένων ειδικότερα· γ. Η ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησης ειδικότερα)	
4. Ειδικές περιπτώσεις ανικανότητας για σύνταξη ορισμένου τύπου διαθήκης.....	115
III. Δικονομικά ζητήματα	116
1. Βάρος απόδειξης.....	116
2. Αντιφατικές αιτιολογίες.....	116
3. Ακυρότητα δημόσιας διαθήκης λόγω ανικανότητας του διαθέτη και αποδεικτική ισχύς του εγγράφου της.....	117
4. Ιατρικά πιστοποιητικά ως αποδεικτικά μέσα.....	118
5. Ανααιρετικός έλεγχος.....	118

§ 12. Τύπος της διαθήκης γενικά	120
I. Η αυστηρή τυπικότητα της διαθήκης – Δικαιολογητική βάση.....	120
1. Έννοια	120
2. Δικαιολογία του τύπου	121
3. Αναγκαστικός χαρακτήρας	122
4. Τελολογική ερμηνεία	122
5. Ιστορική επισκόπηση.....	122
II. Είδη διαθηκών.....	123
1. Κλειστός αριθμός των διάφορων ειδών διαθήκης.....	123
2. Αρχή της ισοτιμίας όλων των ειδών διαθήκης	123
III. Αυτοπρόσωπη σύνταξη της διαθήκης.....	124
1. Έννοια	124
2. Συνέπειες της μη αυτοπρόσωπης σύνταξης	125
IV. Απαγόρευση της συνδιαθήκης	125
1. Έννοια και νομική φύση	125
(α. Έννοια· β. Νομική φύση)	
2. Δικαιολογητική βάση της απαγόρευσης	126
3. Σχέση μεταξύ συνδιαθήκης και κληρονομικής σύμβασης.....	127
4. Συνέπειες παράβασης της απαγόρευσης.....	128
V. Ζητήματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου	128
§ 13. Η ιδιόγραφη διαθήκη	130
I. Έννοια και σημασία.....	131
1. Έννοια και νομική φύση	131
2. Δημοσίευση	131
3. Ερμηνεία διατάξεων	132
4. Αναγκαστικός χαρακτήρας	132
5. Ιδιωτικό διεθνές δίκαιο	132
II. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.....	133
1. Πλεονεκτήματα	133
2. Μειονεκτήματα	133
III. Ικανότητα για σύνταξη ιδιόγραφης διαθήκης.....	134
IV. Συστατικά στοιχεία	135
1. Ιδιόχειρη γραφή.....	135
2. Χρονολογία	138
(α. Ανακριβής χρονολογία. β. Απουσία χρονολογίας. γ. Ατελής (ή ελλιπής) χρονολογία.δ. Ανύπαρκτη ή αδύνατη χρονολογία. ε. Πολλαπλή χρονολογία. στ. Το βέβαιο της χρονολογίας)	
3. Υπογραφή.....	142
V. Προσθήκες και εξωτερικά ελαττώματα.....	144
1. Προσθήκες	144

2. Εξωτερικά ελαττώματα	145
VI. Κατάθεση	146
VII. Κήρυξη της διαθήκης ως κυρίας.....	147
VIII. Απώλεια, καταστροφή κλπ. ιδιόγραφης διαθήκης.....	148
§ 14. Δημόσια διαθήκη	149
I. Έννοια	149
II. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.....	150
1. Πλεονεκτήματα	150
2. Μειονεκτήματα	151
III. Ικανότητα για σύνταξη δημόσιας διαθήκης.....	151
IV. Συμπράττοντα πρόσωπα.....	153
1. Ο συμβολαιογράφος	154
(α. Γενικά· β. Κατά τόπον αρμοδιότητα· γ. Αναπλήρωση· δ. Λόγοι ανικανότητας)	
2. Οι μάρτυρες.....	157
(α. Γενικά· β. Λόγοι ανικανότητας· γ. Ανικανότητα προς σύμπραξη με επιτακτικό χαρακτήρα· δ. Ανικανότητα προς σύμπραξη με δεοντολογικό χαρακτήρα)	
V. Η διαδικασία σύνταξης της δημόσιας διαθήκης.....	160
1. Προκαταρκτικές πράξεις.....	160
(α. Βεβαίωση της ταυτότητας του διαθέτη και των μαρτύρων· β. Όρκιση των μαρτύρων)	
2. Δήλωση της βούλησης του διαθέτη.....	161
3. Παρουσία των προσώπων που συμπράττουν.....	163
4. Πράξη του συμβολαιογράφου	164
(α. Περιεχόμενο της πράξης· β. Ανάγνωση της πράξης· γ. Υπογραφή της πράξης· δ. Εφαρμογή των διατάξεων για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα)	
VI. Αποδεικτική δύναμη.....	168
VII. Εκτελεστότητα.....	169
§ 15. Μυστική διαθήκη	170
I. Έννοια	170
II. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.....	171
1. Πλεονεκτήματα	171
2. Μειονεκτήματα	171
III. Ικανότητα για σύνταξη μυστικής διαθήκης.....	172
IV. Εγχειριζόμενο έγγραφο.....	173
1. Σύνταξη του εγχειριζόμενου εγγράφου	173
2. Εγχείριση του εγγράφου.....	174
3. Σφράγιση του εγγράφου.....	175

4. Σημείωση στο έγγραφο.....	175
V. Πράξη περί της μυστικής διαθήκης.....	176
VI. Μυστική διαθήκη που ισχύει ως ιδιόγραφη.....	177
§ 16. Έκτακτες διαθήκες.....	179
I. Έννοια, δικαιολογία και είδη.....	179
1. Έννοια και νομική φύση	179
2. Δικαιολογητική βάση	179
3. Είδη	180
(α. Διαθήκη σε πλοίο· β. Διαθήκη σε εκστρατεία ή στρατιωτική διαθήκη· γ. Διαθήκη σε αποκλεισμό)	
II. Διατυπώσεις σύνταξης.....	181
1. Διαθήκη σε πλοίο	181
(α. Διαθέτες - συντάκτες· β. Διατυπώσεις σύνταξης)	
2. Στρατιωτική διαθήκη.....	183
(α. Διαθέτες - συντάκτες· β. Διατυπώσεις σύνταξης)	
3. Διαθήκη σε αποκλεισμό	184
(α. Διαθέτες - συντάκτες· β. Διατυπώσεις σύνταξης)	
III. Χρονικός περιορισμός ισχύος.....	185
§ 17. Ανάκληση διαθηκών.....	187
I. Έννοια και δικαιολογία	187
1. Έννοια	187
2. Δικαιολογία.....	188
3. Όρια της ελευθερίας ανάκλησης.....	189
II. Προϋποθέσεις	190
1. Ικανότητα	190
2. Τύπος.....	191
3. Γενικές προϋποθέσεις του κύρους κάθε διάταξης τελευταίας βούλησης.....	191
(α. Αυτοπρόσωπη ενέργεια του διαθέτη· β. Απαγόρευση συνανάκλησης· γ. Πρόθεση ανάκλησης· δ. Βούληση ανάκλησης απαλλαγμένη από ελαττώματα· ε. Μη αντίθεση στα χρηστά ήθη)	
III. Τρόποι ανάκλησης	193
1. Γενικοί τρόποι.....	193
2. Ρητή ή σιωπηρή ανάκληση με μεταγενέστερη διαθήκη.....	193
(α. Ρητή ανάκληση· β. Σιωπηρή ανάκληση)	
3. Ανάκληση με συμβολαιογραφική δήλωση.....	197
IV. Ειδική ανάκληση ιδιόγραφης.....	198
1. Προϋποθέσεις	198
(α. Καταστροφή· β. Επιχείρηση μεταβολών)	
2. Τεκμήριο πρόθεσης ανακλήσεως.....	201

V. Ειδική ανάκληση μυστικής.....	202
VI. Οιονεί ανάκληση.....	204
VII. Αποτελέσματα της ανάκλησης.....	206
VIII. Ανάκληση της ανακλήσεως.....	207
§ 18. Δημοσίευση των διαθηκών	209
I. Έννοια και δικαιολογία.....	209
1. Έννοια	209
2. Δικαιολογία.....	210
II. Υποχρέωση προσαγωγής της διαθήκης για δημοσίευση.....	210
1. Διαθήκη που πρέπει να προσαχθεί	210
2. Υποχρέωση συμβολαιογράφου.....	212
3. Υποχρέωση κατόχου ιδιόγραφης	212
III. Αρμόδιο όργανο.....	214
IV. Διαδικασία δημοσίευσης.....	214
§ 19. Προϋποθέσεις εγκυρότητας του περιεχομένου της διαθήκης	217
I. Εφαρμογή στις διαθήκες των γενικών διατάξεων για τις δικαιοπραξίες.....	218
II. Διάταξη σαφής.....	218
1. Εισαγωγικά	218
2. Προϋποθέσεις εφαρμογής της ΑΚ 1781	219
(α. Αοριστία ως προς ουσιώδες σημείο της διαθήκης β. Αδυναμία	
άρσης της αοριστίας)	
III. Διάταξη αντιστοιχούσα στη βούληση του διαθέτη.....	221
1. Εκούσια διάσταση μεταξύ δήλωσης και βούλησης	221
2. Ακούσια διάσταση μεταξύ δήλωσης και βούλησης.....	223
IV. Βούληση απαλλαγμένη από ελαττώματα.....	226
1. Πλάνη ως προς τα παραγωγικά της βουλήσεως αίτια (ΑΚ 1784).....	226
2. Διάταξη υπέρ του συζύγου (ΑΚ 1785)	230
3. Παράλειψη μεριδούχου (ΑΚ 1786)	233
4. Απάτη.....	236
5. Απειλή.....	239
V. Διάταξη μη εξαρτώμενη από τη γνώμη άλλου	242
1. Εξάρτηση της ισχύος διάταξης της διαθήκης από τη γνώμη άλλου	
(ΑΚ 1789 εδ. α').....	242
2. Ανάθεση σε άλλον του προσδιορισμού του τιμώμενου προσώπου	
ή του καταλειπόμενου πράγματος (ΑΚ 1789 εδ. β').....	243
VI. Διάταξη διαθήκης μη προσκρούουσα στον νόμο ή στην ηθική	244
1. Διαθήκη που προσκρούει στον νόμο	244
2. Διαθήκη που προσκρούει στην ηθική.....	245
§ 20. Ανίσχυρες διαθήκες	249
I. Άκυρη διαθήκη.....	249

1. Έννοια	249
2. Διακρίσεις της ακυρότητας.....	250
(α. Αρχική και επιγενόμενη ακυρότητα· β. Απόλυτη και σχετική ακυρότητα· γ. Ολική και μερική ακυρότητα· δ. Οριστική και θεραπεύσιμη ακυρότητα)	
3. Αναγνώριση της ακυρότητας	253
(α. Αναγνωριστική αγωγή· β. Περιορισμοί της αναγνωριστικής αγωγής)	
4. Μετατροπή.....	254
II. Ακυρώσιμη διαθήκη	255
1. Εισαγωγικά	255
2. Φύση του δικαιώματος για ακύρωση.....	256
3. Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση.....	256
(α. Ενεργητική νομιμοποίηση· β. Παθητική νομιμοποίηση)	
4. Αποτελέσματα ακύρωσης	258
5. Απόσβεση του δικαιώματος ακύρωσης.....	259
(α. Αποσβεστική προθεσμία· β. Άλλοι τρόποι απόσβεσης του δικαιώματος ακύρωσης)	
6. Δικονομικά ζητήματα.....	261
§ 21. Ερμηνεία των διαθηκών	262
I. Σχέση προς τις γενικές διατάξεις για την ερμηνεία των δικαιοπραγιών.....	262
II. Πότε είναι αναγκαία η ερμηνεία.....	263
III. Μέθοδος ερμηνείας των διαθηκών.....	265
1. Αναζήτηση της πραγματικής βούλησης	265
2. Αναζήτηση με βάση στοιχεία εκτός του κειμένου της διαθήκης	266
3. «Φιλάγαθη» ερμηνεία.....	266
4. Σχέση ακύρωσης και ερμηνείας.....	267
IV. Ειδικοί ερμηνευτικοί κανόνες	267
1. Εισαγωγικά	267
2. Διάταξη υπέρ «συγγενών» κλπ.	268
3. Διάταξη υπέρ του κατιόντος.....	269
4. Διάταξη υπέρ των πτωχών	272
5. Αμφιβολία ως προς τον τιμώμενο	274
V. Κενά της διαθήκης και η πλήρωσή τους.....	275
VI. Μεταβολή των συνθηκών	276
VII. Αναιρετικός έλεγχος.....	278
§ 22. Εγκατάσταση κληρονόμου	280
I. Τρόπος εγκατάστασης	281
1. Πώς γίνεται η εγκατάσταση κληρονόμου	281

2. Εγκατάσταση σε περιουσιακά αντικείμενα που ανήκαν στον δια- θέτη.....	282
3. Εγκατάσταση ενός ή περισσότερων κληρονόμων	283
II. Μορφές εγκατάστασης.....	284
1. Εγκατάσταση επί του συνόλου της περιουσίας	284
2. Εγκατάσταση επί ποσοστού της κληρονομιάς.....	285
(α. Εισαγωγικά· β. Εγκατάσταση σε ποσοστά που δεν εξαντλούν τον κλήρο· γ. Εγκατάσταση προσώπων που ο διαθέτης θέλησε ως μοναδικούς του κληρονόμους σε ποσοστά που δεν εξαντλούν τον κλήρο· δ. Εγκαταστάσεις που υπερβαίνουν τον κλήρο)	
3. Αόριστη εγκατάσταση	290
4. Εγκατάσταση επί δήλου.....	292
(α. Έννοια δήλου· β. Ο ερμηνευτικός κανόνας της ΑΚ 1800 § 2· γ. Συνέπειες του χαρακτηρισμού του εγκαταστάτου σε δήλο ως κληρονόμου· δ. Εγκατάσταση σε δήλο που δεν ανήκει στην κλη- ρονομία· ε. Κατάλειψη επικαρπίας)	
5. Συνδυασμός μορφών εγκατάστασης	297
6. Εγκατάσταση σε κοινή μερίδα	298
7. Εγκατάσταση με αίρεση ή προθεσμία.....	300
8. Διαζευκτική εγκατάσταση	301
III. Διανεμητική παραγγελία.....	301
IV. Προσαύξηση	302
1. Έννοια και δικαιολογία	302
2. Προϋποθέσεις	303
(α. Να έχουν εγκατασταθεί περισσότεροι κληρονόμοι με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή· β. Να εκπέσει ένας από τους εγκαταστάτους πριν ή μετά την επαγωγή· γ. Να μην έχει αποκλειστεί η προσαύξηση από τον διαθέτη ρητά ή σιωπηρά)	
3. Αποτελέσματα	307
4. Νομική φύση της κατά προσαύξηση μερίδας.....	307
§ 23. Αιρέσεις και προθεσμίες στη διαθήκη	309
I. Εισαγωγικά	310
II. Αναβλητική αίρεση και προθεσμία	310
1. Εισαγωγικά	310
2. Εγκατάσταση υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία.....	311
3. Η ρύθμιση της ΑΚ 1797.....	312
III. Διαλυτική αίρεση και προθεσμία	313
1. Εγκατάσταση κληρονόμου υπό διαλυτική αίρεση ή προθεσμία.....	313
2. Κληροδοσία υπό διαλυτική αίρεση ή προθεσμία.....	315
3. Η ρύθμιση της ΑΚ 1798.....	315

IV. Ειδικές αιρέσεις	318
1. Παράνομες αιρέσεις	318
2. Ανήθικες αιρέσεις.....	320
3. Αίρεση ακατάληπτη.....	322
4. Αίρεση αγαμίας.....	323
5. Διάταξη δελεαστική.....	324
6. Αίρεση για την πλήρωση της οποίας απαιτείται η σύμπραξη τρί- του.....	325
V. Ρήτρες εκπτώσεως	326
VI. Υποκατάσταση	329
1. Έννοια και όροι.....	329
(α. Έννοια· β. Είδη)	
2. Διάκριση από καταπίστευμα.....	329
3. Όροι της υποκατάστασης.....	330
(α. Διορισμός υποκαταστάτου· β. Έκπτωση του πρώτου καλουμένου)	
4. Νομική φύση και έννομες συνέπειες της υποκατάστασης.....	333
(α. Νομική φύση της υποκατάστασης· β. Έννομες συνέπειες της υποκατάστασης)	
5. Διαδοχική υποκατάσταση.....	334
6. Περισσότεροι υποκατάστατοι.....	335
(α. Παράλληλη υποκατάσταση· β. Αμοιβαία υποκατάσταση)	
7. Σχέση με προσαύξηση.....	336
§ 24. Αποκλήρωση υπό ευρεία έννοια	338
I. Έννοια	338
II. Είδη.....	338
1. Ρητή ή σιωπηρή	338
2. Ολική ή μερική.....	339
3. Με αίρεση ή προθεσμία	340
III. Αιτιολογία της αποκλήρωσης	340
IV. Αποτελέσματα	341
§ 25. Εκτελεστής διαθήκης	342
I. Έννοια και νομική θέση.....	342
1. Έννοια	342
2. Νομική θέση του εκτελεστή.....	343
3. Εκτελεστής επόπτης και εκτελεστής διαχειριστής.....	345
II. Διορισμός	346
III. Ικανότητα	348
IV. Έναρξη και λήξη του λειτουργήματος.....	348
1. Έναρξη	348
2. Παύση του εκτελεστή	349

(α. Επαρκής εγγύηση ότι ο κληρονόμος θα εκτελέσει τις διατάξεις της διαθήκης· β. Θάνατος ή διάλυση νομικού προσώπου· γ. Απώλεια της δικαιοπρακτικής ικανότητας· δ. Παραίτηση· ε. Παύση με δικαστική απόφαση· στ. Άλλοι λόγοι παύσης του εκτελεστή)	
V. Εξουσίες και ευθύνη του εκτελεστή.....	353
1. Έκταση των εξουσιών του εκτελεστή.....	353
2. Πράξεις για τις οποίες απαιτείται άδεια του δικαστηρίου.....	355
3. Διεξαγωγή δικών	356
4. Αμοιβή του εκτελεστή	358
VI. Περισσότεροι εκτελεστές.....	358
VII. Σχέση μεταξύ εκτελεστή και κληρονόμου	359

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 26. Δικαιολογία και ιθύνουσες αρχές	363
I. Δικαιολογία.....	363
II. Σχέση της εξ αδιαθέτου διαδοχής με τα άλλα είδη διαδοχής	365
1. Σχέση με την εκ διαθήκης διαδοχή	365
2. Σχέση με την αναγκαστική διαδοχή.....	366
III. Ιθύνουσες αρχές	366
1. Τα θεμέλια της κλήσης στην εξ αδιαθέτου διαδοχή.....	366
2. Διαδοχή κατά τάξεις (γενεές), ρίζες και γραμμές	368
3. Κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου και του επιζώντος συμβίου από σύμφωνο συμβίωσης	373
4. Δεν υπάρχει κληρονομία χωρίς κληρονόμο.....	374
§ 27. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα των συγγενών.....	376
I. Η πρώτη τάξη.....	377
1. Ποιοί καλούνται	377
(α. Κληρονομικό δικαίωμα του τέκνου έναντι της μητέρας του· β. Κληρονομικό δικαίωμα του τέκνου έναντι του πατέρα του· γ. Κληρονομικό δικαίωμα θετού τέκνου)	
2. Κατανομή της κληρονομίας μεταξύ των κατιόντων	385
(α. Ο εγγύτερος κατιών αποκλείει τον απώτερο· β. Μερίδες των κατιόντων· γ. Διαδοχή κατά ρίζες)	
II. Η δεύτερη τάξη.....	388
1. Ποιοί καλούνται	388
(α. Κληρονομικό δικαίωμα των γονέων· β. Κληρονομικό δικαίωμα των αδελφών και των κατιόντων τους)	

2. Κατανομή της κληρονομίας μεταξύ των συγγενών της δεύτερης τάξης.....	391
(α. Μερίδες των γονέων, των αμφιθαλών αδελφών και των κατιόντων τους· β. Μερίδες των ετεροθαλών αδελφών και των κατιόντων τους)	
III. Η τρίτη τάξη.....	394
1. Ποιοί καλούνται	394
2. Κατανομή της κληρονομίας μεταξύ των συγγενών της τρίτης τάξης	395
(α. Μερίδες των παππούδων και των γιαγιάδων· β. Μερίδες των θείων και των πρώτων εξαδέλφων)	
IV. Η τέταρτη τάξη	399
1. Ποιοί καλούνται	399
2. Κατανομή της κληρονομίας μεταξύ των συγγενών της τέταρτης τάξης.....	399
V. Πολλαπλή συγγένεια.....	400
§ 28. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του συζύγου.....	401
I. Δικαιολογία.....	402
II. Προϋποθέσεις	403
1. Η ύπαρξη γάμου	403
(α. Ανυπόστατος γάμος· β. Άκυρος γάμος· γ. Ακυρώσιμος γάμος)	
2. Μη άσκηση αγωγής διαζυγίου για βάσιμο λόγο.....	406
(α. Διαζύγιο κατ' αντιδικία· β. Συναινετικό διαζύγιο)	
III. Ποσοστό.....	409
1. Πάγιο ποσοστό.....	409
2. Στην πρώτη τάξη.....	409
3. Στη δεύτερη, τρίτη ή τέταρτη τάξη	410
4. Στην πέμπτη τάξη.....	410
IV. Εξαιρέτο	410
1. Έννοια και δικαιολογία.....	411
2. Προϋποθέσεις	411
3. Αντικείμενο.....	412
4. Νομική φύση.....	414
5. Περιορισμός του εξαιρέτου υπέρ των τέκνων	415
V. Κληρονομικό δικαίωμα και αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα	415
VI. Η μίσθωση οικογενειακής στέγης στην περίπτωση θανάτου του συζύγου-μισθωτή.....	418
1. Εκ του νόμου διαδοχή.....	418
2. Η έκταση της διαδοχής	420

VII. Σύμφωνο συμβίωσης και κληρονομικό δικαίωμα επιζώντος συμβί- ου.....	421
§ 29. Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου	425
I. Εισαγωγικά	425
II. Η νομική φύση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου	426
III. Διαδικασία βεβαίωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσί- ου	426
1. Προϋποθέσεις	426
2. Δικαστική βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος.....	427
IV. Εξαιρέσεις από τη ρύθμιση της ΑΚ 1824.....	429
§ 30. Διαδοχή τάξεων και προσαύξηση	431
I. Διαδοχή τάξεων.....	431
II. Προσαύξηση	432
1. Έννοια και δικαιολογία	432
2. Προϋποθέσεις	433
3. Σειρά προτίμησης στην προσαύξηση	434
III. Νομική φύση της κατά προσαύξηση μερίδας.....	436

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 31. Εισαγωγή στο δίκαιο της νόμιμης μοίρας.....	439
I. Έννοια και δικαιολογία	440
1. Έννοια	440
2. Δικαιολογία.....	441
II. Ιθύνουσες αρχές	442
1. Δικαιούχοι.....	442
2. Μέγεθος της νόμιμης μοίρας και υπολογισμός αυτής	443
3. Νομική φύση του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας.....	444
4. Δυνατότητα παραίτησης μεριδούχου.....	446
5. Αποκλήρωση μεριδούχου.....	447
III. Προϋποθέσεις	447
IV. Διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα σε ειδικούς νόμους.....	447
§ 32. Νόμιμη μοίρα: Δικαιούμενα πρόσωπα, ποσοστό και τρόποι κατάλειψης.....	449
I. Δικαιούμενα πρόσωπα	450
1. Εισαγωγικά	450
2. Κατιόντες	451
3. Γονείς	452
4. Σύζυγος που επιζεί	452
5. Σύμβιος που επιζεί (σύμφωνο συμβίωσης).....	453

II. Ποσοστό της νόμιμης μοίρας.....	453
III. Διαδοχή ή προσαύξηση στη νόμιμη μοίρα.....	454
1. Το πρόβλημα.....	454
2. Οι ΑΚ 1826 και 1830.....	455
3. Λόγοι έκπτωσης.....	459
IV. Τρόποι κατάλειψης της νόμιμης μοίρας	461
1. Εισαγωγικά	461
2. Εγκατάσταση του μεριδούχου ως κληρονόμου.....	461
3. Ειδικότερα η εγκατάσταση μεριδούχου ως κληρονόμου σε δήλο	462
(α. Κατάλειψη αντικειμένων ή χρημάτων που δεν υπάρχουν στην κληρονομία· β. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας με εγκατάσταση στην επικαρπία ή στην ψιλή κυριότητα κληρονομαίων στοιχείων)	
4. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας με κληροδοσία.....	467
5. Κάλυψη της νόμιμης μοίρας με εν ζωή χαριστικές παροχές.....	469
6. Κατάλειψη της νόμιμης μοίρας με δωρεές αιτία θανάτου	469
7. Κατάθεση σε κοινό τραπεζικό λογαριασμό.....	470
§ 33. Νόμιμη μοίρα: Προσβολή και παραίτηση	474
I. Προσβολή της νόμιμης μοίρας	474
1. Εισαγωγικά	474
2. Ολική μη κατάλειψη της νόμιμης μοίρας - Συνέπειες	475
3. Μερική μη κατάλειψη της νόμιμης μοίρας - Συνέπειες (ΑΚ 1827).....	478
4. Περιορισμοί της νόμιμης μοίρας (ΑΚ 1829).....	480
5. Περιπτώσιολογία περιορισμών υπό την έννοια της ΑΚ 1829	482
(α. Κληροδοσίες ή τρόποι σε βάρος του μεριδούχου· β. Εγκατάσταση του μεριδούχου υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία· γ. Εγκατάσταση του μεριδούχου υπό διαλυτική αίρεση ή προθεσμία· δ. Διορισμός εκτελεστή διαθήκης - Περιορισμοί στη διαχείριση των κληρονομαίων· ε. Περιορισμοί της εξουσίας διάθεσης· στ. Νέμηση ανιόντος που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα· ζ. Διανεμητικές διατάξεις που θίγουν τη νόμιμη μοίρα· η. Οριοθέτηση από συγγενείς περιπτώσεις που δεν αποτελούν περιορισμούς κατά την ΑΚ 1829)	
6. Σοκίνεια ρήτρα.....	488
II. Παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα	489
1. Εισαγωγικά	489
2. Νομική φύση.....	490
3. Προϋποθέσεις	491
4. Μερική παραίτηση.....	492
5. Συνέπειες	493
6. Παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα στο σύμφωνο συμβίωσης	495

§ 34. Υπολογισμός της νόμιμης μοίρας	497
I. Σκιαγράφηση της διαδικασίας υπολογισμού	498
II. Αποτίμηση της κληρονομίας.....	500
1. Πότε δεν είναι απαραίτητη η αποτίμηση της κληρονομίας	500
2. Πότε είναι απαραίτητη η αποτίμηση της κληρονομίας.....	501
III. Η αξία της πραγματικής κληρονομίας	501
1. Τί περιλαμβάνεται στην πραγματική κληρονομία	501
2. Εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων.....	503
3. Κρίσιμος χρόνος	505
IV. Ο προσδιορισμός της πλασματικής κληρονομίας	506
1. Εισαγωγικά	506
2. Αφαιρούμενα κονδύλια	506
(α. Χρέη· β. Δαπάνες κηδείας· γ. Δαπάνες απογραφής της κληρονομίας)	
3. Προστιθέμενα κονδύλια	508
(α. Παροχές προς μεριδούχους· β. Παροχές προς τρίτους· γ. Κρίσιμος χρόνος)	
V. Η νόμιμη μοίρα των γονέων και το εξάίρετο του επιζώντος συζύγου ...	516
1. Σκοπός της ΑΚ 1831 § 3	516
2. Εφαρμογή της διάταξης κυρίως επί εξ αδιαθέτου διαδοχής.....	517
3. Η περίπτωση έκπτωσης του επιζώντος συζύγου	517
4. Έκταση εφαρμογής της διάταξης.....	518
5. Το εξάίρετο επί προσβολής της νόμιμης μοίρας κατιόντος	519
VI. Ο καταλογισμός στον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας.....	520
1. Έννοια του καταλογισμού	520
2. Παροχές που καταλογίζονται.....	522
3. Καταλογισμός σε περίπτωση έκπτωσης του λήπτη της παροχής	524
§ 35. Υπολογισμός της νόμιμης μοίρας σε περίπτωση συνεισφοράς	527
I. Προϋποθέσεις και μέθοδος εφαρμογής της ΑΚ 1834	527
II. Παροχές μόνο συνεισενεκτές.....	528
III. Παροχές συνάμα συνεισενεκτές και καταλογιστέες	531
IV. Αποκλεισμός της συνεισφοράς από τον κληρονομούμενο	534
V. Τρόπος υπολογισμού όταν συντρέχει και σύζυγος.....	535
VI. Κριτική της ρύθμισης.....	537
§ 36. Προστασία του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας.....	539
I. Εισαγωγικά	539
II. Αγωγή περί κλήρου.....	540
1. Άσκηση της αγωγής.....	540
2. Ενστάσεις του εναγομένου	543
III. Μέμψη άστοργης δωρεάς	544
1. Έννοια και δικαιολογία	544

2. Προϋποθέσεις	546
(α. Πράξεις που υπόκεινται σε μέμψη· β. Ανεπάρκεια της πραγματικής κληρονομίας για την κάλυψη της νόμιμης μοίρας)	
3. Νομιμοποίηση των διαδίκων.....	552
(α. Ενεργητική νομιμοποίηση· β. Παθητική νομιμοποίηση)	
4. Βάση και αίτημα της αγωγής	553
(α. Βάση της αγωγής· β. Αίτημα της αγωγής)	
5. Δικονομικά ζητήματα.....	555
(α. Υλική και τοπική αρμοδιότητα· β. Βάρος απόδειξης· γ. δικαστικό ένσημο· δ. Εγγραφή στα βιβλία διεκδικήσεων· ε. Φύση της απόφασης)	
6. Άμυνα του εναγομένου.....	556
(α. Η ένσταση ότι η δωρεά έγινε για λόγους ευπρέπειας ή από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον· β. Η ένσταση καταβολής ή προσφοράς του ισαξίου· γ. Η ένσταση παραγραφής· δ. Η ένσταση τακτικής ή έκτακτης χρησικτησίας· ε. Η ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος· στ. Η ένσταση ότι ο εναγόμενος είναι μεριδούχος και η δωρεά δεν υπερβαίνει τη νόμιμη μοίρα του· ζ. Άλλες ενστάσεις)	
7. Αποτελέσματα ανατροπής	560
(α. Ενοχή του δωρεοδόχου· β. Ευθύνη για τους καρπούς· γ. Περιεχόμενο της ενοχής· δ. Ευθύνη τρίτων· ε. Αδικοπρακτική ευθύνη του δωρεοδόχου)	
8. Απόσβεση του δικαιώματος μέμψης.....	564
§ 37. Αποκλήρωση υπό στενή έννοια	565
I. Έννοια και δικαιολογία	566
1. Έννοια	566
2. Δικαιολογητική βάση	567
II. Προϋποθέσεις	567
1. Εισαγωγικά	567
2. Δήλωση της βούλησης αποκλήρωσης σε διαθήκη.....	568
3. Ύπαρξη νόμιμου λόγου αποκλήρωσης	568
4. Αναφορά του λόγου αποκλήρωσης στη διαθήκη	570
5. Τύχη της αποκληρωτικής διάταξης σε περίπτωση μη συνδρομής των προϋποθέσεων.....	570
III. Λόγοι αποκλήρωσης.....	573
1. Εισαγωγικά	573
2. Λόγοι υπέρ ανιόντος.....	574
(α. Επιβουλή της ζωής του διαθέτη, του συζύγου του ή άλλου κατιόντος του· β. Πρόκληση σωματικών κακώσεων στον διαθέτη ή	

στον σύζυγό του, από τον οποίο κατάγεται ο κατιών· γ. Διάπραξη κακουργήματος ή σοβαρού πλημμελήματος κατά του διαθέτη ή του συζύγου του· δ. Κακόβουλη αθέτηση της εκ του νόμου υποχρέωσης για διατροφή του διαθέτη· ε. Βίος άτιμος ή ανήθικος)	
3. Λόγοι υπέρ κατιόντος	579
(α. Βάσιμος λόγος διαζυγίου· β. Υπαιτιότητα του αποκληρούμενου συζύγου· γ. Δικαίωμα του διαθέτη να ασκήσει αγωγή διαζυγίου, το οποίο να υφίσταται κατά τον χρόνο θανάτου του· δ. Εφαρμογή της διάταξης στο σύμφωνο συμβίωσης)	
4. Λόγοι υπέρ του συζύγου	580
IV. Συνέπειες της αποκλήρωσης	583
V. Άρση της αποκλήρωσης.....	584
1. Απόσβεση του δικαιώματος αποκλήρωσης με συγγνώμη.....	584
2. Ματαίωση της αποκλήρωσης για άλλους λόγους	586
VI. Αποκλήρωση για λόγους πρόνοιας	586
1. Εισαγωγικά	586
2. Προϋποθέσεις	587
(α. Δήλωση της βούλησης αποκλήρωσης με διαθήκη· β. Λόγοι αποκλήρωσης επί προνοία· γ. Αναφορά του λόγου αποκλήρωσης στη διαθήκη· δ. Πρόνοια για τη συντήρηση του μεριδούχου· ε. Περιέλευση της νόμιμης μοίρας του αποκληρουμένου στους κατιόντες του ή ορισμός εκτελεστή διαθήκης)	
3. Αποτελέσματα	589

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 38. Κτήση και αποδοχή της κληρονομίας	591
1. Κτήση της κληρονομίας.....	592
1. Κτήση και επαγωγή.....	592
2. Προσωρινή κτήση.....	593
3. Πλάσμα δικαίου	594
4. Ανυπαρξία σταδίου σχολάζουσας κληρονομίας.....	595
5. Αυτοδίκαιη υπεισέλευση στις κατ' ιδίαν έννομες σχέσεις της κληρονομίας	595
6. Χρόνος επαγωγής.....	596
7. Αναγκαστικό δίκαιο	597

II. Αποδοχή της κληρονομίας.....	598
1. Έννοια και νομική φύση	598
2. Τρόποι αποδοχής	599
(α. Ρητή αποδοχή· β. Σιωπηρή αποδοχή· γ. Πλασματική αποδοχή)	
3. Προϋποθέσεις της αποδοχής	602
(α. Ικανότητα για δικαιοπραξία· β. Αποδοχή πριν από την επαγωγή ή από πλάνη ως προς τον λόγο της επαγωγής· γ. Αποδοχή υπό αίρεση ή προθεσμία· δ. Μερική αποδοχή· ε. Αποδοχή κληρονομίας που καταλείπεται στο Δημόσιο εκ διαθήκης)	
4. Ακυρωσία της αποδοχής	606
5. Συνέπειες αποδοχής	609
6. Μεταγραφή της αποδοχής.....	609
7. Απώλεια του δικαιώματος αποδοχής	613
§ 39. Αποποίηση της κληρονομίας.....	614
I. Έννοια, νομική φύση, αντικείμενο	615
1. Έννοια	615
2. Νομική φύση.....	615
3. Αντικείμενο	616
II. Προϋποθέσεις	618
1. Ικανότητα	618
2. Τύπος.....	618
3. Προθεσμία.....	619
III. Ακυρότητα και ακυρωσία αποποίησης.....	623
1. Εισαγωγικά	623
2. Ακυρότητα.....	624
3. Ακυρωσία	626
IV. Το κληρονομητό του δικαιώματος αποποίησης	627
V. Συνέπειες της αποποίησης	629
1. Εισαγωγικά	629
2. Η επαγωγή θεωρείται ότι δεν έγινε σε αυτόν που αποποιήθηκε.....	629
3. Η κληρονομία επάγεται σε αυτόν που θα είχε κληθεί.....	630
4. Η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά τον θάνατο του κληρονομού- μένου	631
5. Αγωγές κατά της κληρονομίας	631
VI. Αποποίηση «υπέρ τρίτου»	632
VII. Η διαχείριση πριν από την αποποίηση	634
1. Εισαγωγικά	634
2. Σχέση προσωρινού και οριστικού κληρονόμου.....	635
3. Τύχη δικαιοπραξιών προσωρινού κληρονόμου	635

	(α. Εκπαιδευτικές δικαιοπραξίες· β. Υποσχετικές δικαιοπραξίες· γ. Μονομερείς δικαιοπραξίες τρίτων προς τον προσωρινό κληρονόμο)	
§ 40. Σχολάζουσα κληρονομία.....		638
I. Έννοια και δικαιολογία.....		638
1. Έννοια, ιστορική επισκόπηση.....		638
2. Δικαιολογία.....		639
II. Περιπτώσεις.....		640
III. Κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας.....		642
1. Διορισμός.....		642
2. Νομική θέση.....		645
3. Έργο.....		647
4. Αμοιβή.....		649
5. Αντικατάσταση και παύση.....		649
IV. Αξίωση διατροφής μητέρας κυοφορούμενου κληρονόμου.....		650
§ 41. Κληρονομική αναξιοότητα.....		653
I. Έννοια, δικαιολογία και πεδίο εφαρμογής.....		654
1. Έννοια.....		654
2. Δικαιολογία.....		654
3. Διάκριση από συγγενείς έννοιες.....		655
(α. Αποκλήρωση· β. Κληρονομική ανικανότητα)		
4. Πεδίο εφαρμογής.....		656
II. Ως προς τους λόγους αναξιοότητας.....		657
1. Περιοριστική απαρίθμηση.....		657
2. Σχετικότητα των λόγων αναξιοότητας.....		658
3. Αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση των παραπτώματων που συνιστούν λόγους αναξιοότητας.....		658
4. Χρόνος τέλεσης του παραπτώματος που συνιστά λόγο αναξιοτή- τας.....		660
III. Οι κατ' ιδίαν λόγοι αναξιοότητας.....		661
1. Εισαγωγικά.....		661
2. Θανάτωση ή απόπειρα θανάτωσης (ΑΚ 1860 αρ. 1).....		661
3. Ψευδής καταμήνυση για κακούργημα (ΑΚ 1860 αρ. 2).....		663
4. Παρακώλυση σύνταξης ή ανάκλησης διαθήκης (ΑΚ 1860 αρ. 3).....		664
5. Απάτη ή απειλή για σύνταξη ή μεταβολή διαθήκης (ΑΚ 1860 αρ. 4).....		666
6. Αλλοίωση ή εξαφάνιση της διαθήκης (ΑΚ 1860 αρ. 5).....		669
IV. Πώς επέρχεται η αναξιοότητα.....		671
1. Κήρυξη με δικαστική απόφαση.....		671
2. Το δικαίωμα για κήρυξη της αναξιοότητας.....		674
(α. Νομική φύση· β. Γέννηση· γ. Απώλεια)		
3. Συρροή αναξιοότητας και αποκλήρωσης.....		677

V. Παροχή συγγνώμης στον ανάξιο.....	677
1. Έννοια, νομική φύση	677
2. Προϋποθέσεις	678
3. Δικονομικά	679
VI. Αποτελέσματα της κήρυξης κληρονόμου ως αναξίου	680
1. Η πλασματική κατασκευή της ΑΚ 1863.....	680
(α. Πρώτο πλάσμα· β. Δεύτερο πλάσμα· γ. Τρίτο πλάσμα)	
2. Πράξεις του αναξίου που έγιναν πριν από την κήρυξη της αναξιό- τητας.....	682
VII. Αναξιότητα κληροδόχου	683

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 42. Τα χρέη της κληρονομιάς.....	685
I. Η κληρονομία και η ατομική περιουσία του κληρονόμου ως ενιαία ομάδα	685
II. Ευθύνη του κληρονόμου για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς.....	689
1. Εισαγωγικά	689
2. Υποχρεώσεις της κληρονομιάς.....	690
(α. Χρέη του κληρονομούμενου· β. Βάρη της κληρονομιάς)	
3. Κληροδοσίες και τρόποι	692
III. Ευθύνη συγκληρονόμων	695
1. Εισαγωγικά	695
2. Αυτοδίκαιη διαίρεση	696
3. Διαφορετική πρόβλεψη με διαθήκη	699
IV. Περιπτώσεις χωρισμού περιουσιών	700
§ 43. Ευεργέτημα απογραφής.....	701
I. Έννοια και σκοπός.....	702
1. Έννοια	702
2. Σκοπός.....	703
II. Πώς γίνεται η αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής	703
1. Προϋποθέσεις	703
2. Μεταγραφή της αποδοχής με το ευεργέτημα της απογραφής.....	707
3. Αποδοχή επ' ωφελεία απογραφής απευθείας από τον νόμο	707
III. Διαδικασία απογραφής.....	708
IV. Αποτελέσματα της αποδοχής με το ευεργέτημα της απογραφής	710
1. Εισαγωγικά	710
2. Η κληρονομία χωριστή ομάδα	711
3. Περιορισμένη ευθύνη του εξ απογραφής κληρονόμου.....	713

4. Μη επέλευση σύγχυσης.....	714
5. Τύχη υποθήκης ή προσημείωσης που εγγράφηκε σε κληρονομιαία ακίνητα μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου.....	716
6. Αγωγές του κληρονόμου κατά της κληρονομίας και αντίστροφα.....	718
V. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του κληρονόμου με απογραφή.....	719
1. Εισαγωγικά.....	719
2. Διοίκηση της κληρονομίας.....	719
3. Πληρωμή των δανειστών.....	722
4. Πράξεις που απαιτούν άδεια του δικαστηρίου.....	722
5. Υποχρέωση για λογοδοσία.....	723
6. Ευθύνη του κληρονόμου με απογραφή.....	724
VI. Απώλεια του ευεργετήματος απογραφής.....	725
1. Εισαγωγικά.....	725
2. Παραίτηση από το ευεργέτημα.....	725
3. Μη εμπρόθεσμη σύνταξη απογραφής (ΑΚ 1911 αρ. 1).....	727
4. Σύνταξη με δόλο ανακριβούς απογραφής (ΑΚ 1911 αρ. 2).....	728
5. Δόλια παράβαση των υποχρεώσεων από τη διοίκηση (ΑΚ 1911 αρ. 3).....	728
6. Εκποίηση ακινήτων ή τίτλων χωρίς δικαστική άδεια (ΑΚ 1911 αρ. 4).....	728
7. Έκπτωση από το ευεργέτημα ανίκανων ή περιορισμένα ικανών για δικαιοπραξία προσώπων.....	729
8. Συνέπειες της απώλειας του ευεργετήματος.....	730
VII. Παραχώρηση της κληρονομίας στους κληρονομικούς δανειστές.....	731
§ 44. Δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας.....	733
I. Εισαγωγικά για τη δικαστική εκκαθάριση.....	734
1. Έννοια και σκοπός.....	734
2. Διάκριση από την αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής.....	735
3. Διατάσσεται με απόφαση του δικαστηρίου.....	736
II. Πώς διατάσσεται η δικαστική εκκαθάριση.....	737
1. Ενεργητική νομιμοποίηση.....	737
2. Περιεχόμενο της αίτησης.....	739
3. Αρμόδιο δικαστήριο - Διαδικασία.....	740
4. Κλήτευση τρίτων.....	740
5. Απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση.....	741
III. Αποτελέσματα της κήρυξης δικαστικής εκκαθάρισης της κληρονομίας.....	743
1. Χωρισμός περιουσιών.....	743
2. Ανατροπή σύγχυσης.....	745

3. Τύχη υποθήκης ή προσημείωσης που εγγράφηκε σε ακίνητα της κληρονομίας μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου	747
4. Απώλεια της εξουσίας διοίκησης από τον κληρονόμο και περιέλευσή της στον εκκαθαριστή	748
(α. Διαθέσεις· β. Δίκες)	
5. Αναστολή ατομικών καταδικωτικών μέτρων.....	751
6. Αναστολή δικών διανομής.....	752
7. Χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων	752
IV. Εκκαθαριστής κληρονομίας	753
1. Διορισμός.....	753
2. Αντικατάσταση και παύση	753
3. Νομική θέση	754
4. Αμοιβή.....	755
5. Ευθύνη.....	756
6. Λογοδοσία	756
V. Έργο του εκκαθαριστή.....	757
1. Εισαγωγικά	757
2. Πρόσκληση δανειστών (ΑΚ 1916).....	757
3. Αναγγελία δανειστών (ΑΚ 1917 § 1)	758
4. Σύνταξη απογραφής (ΑΚ 1917 § 2).....	759
5. Είσπραξη απαιτήσεων - Ρευστοποίηση κληρονομίας (ΑΚ 1918).....	760
6. Επαλήθευση υποχρεώσεων της κληρονομίας.....	761
VI. Πληρωμή των δανειστών της κληρονομίας	762
1. Όταν η κληρονομία επαρκεί.....	762
2. Όταν η κληρονομία δεν επαρκεί.....	763
(α. Προνόμια, υποθήκες και ενέχυρα· β. Απαιτήσεις υπό αίρεση· γ. Κληροδοσίες και τρόποι)	
3. Δανειστές που δεν αναγγέλθηκαν εμπρόθεσμα	765
4. Ευθύνη του κληρονόμου	765
VII. Λήξη της εκκαθάρισης.....	766

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

§ 45. Το κληρονομητήριο	769
1. Έννοια, νομική φύση, σκοπός και είδη κληρονομητηρίου.....	771
1. Έννοια	771
2. Νομική φύση.....	772
3. Σκοπός.....	774
4. Είδη κληρονομητηρίου	775

5. Αναγκαστικός χαρακτήρας των διατάξεων.....	776
II. Διαδικασία έκδοσης.....	776
1. Ενεργητική νομιμοποίηση του αιτούντος.....	776
(α. Κληρονόμος· β. Καταπιστευματοδόχος· γ. Κληροδόχος· δ. Εκτελεστής διαθήκης· ε. Όποιος έχει δικαίωμα να ενεργήσει αναγκαστική εκτέλεση· στ. Οι δανειστές του κληρονόμου και της κληρονομίας και ο σύνδικος της πτώχευσης· ζ. Το Δημόσιο)	
2. Διεθνής δικαιοδοσία	782
3. Υλική και τοπική αρμοδιότητα.....	783
4. Διαδικασία.....	783
5. Αντικείμενο της δίκης	783
6. Περιεχόμενο της αίτησης	784
7. Απόδειξη.....	787
8. Αυτεπάγγελτη έρευνα	789
9. Έκδοση του κληρονομητηρίου	790
10. Ένδικα μέσα	792
III. Περιεχόμενο του κληρονομητηρίου	792
1. Εισαγωγικά.....	792
2. Το ατομικό κληρονομητήριο	793
3. Το κοινό κληρονομητήριο.....	796
4. Το κληρονομητήριο του εκτελεστή διαθήκης.....	797
IV. Το τεκμήριο που απορρέει από το κληρονομητήριο.....	798
1. Εισαγωγικά.....	798
2. Μαχητό τεκμήριο	798
3. Αντικείμενο του τεκμηρίου.....	799
4. Έναρξη και λήξη του τεκμηρίου	799
5. Λειτουργία του τεκμηρίου.....	799
(α. Νομιμοποιητική λειτουργία· β. Αποδεικτική λειτουργία)	
V. Η δημόσια πίστη του κληρονομητηρίου.....	802
1. Εισαγωγικά.....	802
2. Προϋποθέσεις ισχύος των δικαιопραξιών.....	802
(α. Δικαιοπραξίες· β. Διαδικαστικές πράξεις· γ. Ενεργό κληρονομητήριο· δ. Καλή πίστη)	
3. Συνέπειες	808
4. Η έκταση της δημόσιας πίστης του κληρονομητηρίου.....	811
VI. Ανακριβές κληρονομητήριο	813
1. Εισαγωγικά.....	813
2. Η έννοια του ανακριβούς κληρονομητηρίου.....	814
(α. Πότε υπάρχει ανακρίβεια· β. Πότε δεν υπάρχει ανακρίβεια)	
3. Παράδοση του ανακριβούς κληρονομητηρίου στο δικαστήριο.....	816

4. Αφαίρεση του ανακριβούς κληρονομητηρίου	817
5. Ακύρωση του ανακριβούς κληρονομητηρίου	817
6. Δημοσιότητα	818
7. Δεδικασμένο	818
8. Ένδικα μέσα	819
§ 46. Η αγωγή περί κλήρου: Έννοια, φύση και προϋποθέσεις	820
I. Η δικαστική προστασία του κληρονόμου γενικά	820
II. Έννοια, φύση και δικαιολογία της περί κλήρου αγωγής	821
1. Έννοια	821
2. Νομική φύση	822
3. Δικαιολογία	823
4. Διαφορές της αγωγής περί κλήρου από τη διεκδικητική αγωγή	824
III. Νομιμοποίηση των διαδίκων, βάση και αίτημα της αγωγής	825
1. Ενεργητική νομιμοποίηση	825
2. Παθητική νομιμοποίηση	827
(α. Κατακράτηση· β. Με διάνοια κληρονόμου)	
3. Αίτημα	831
(α. Αναγνωριστικό αίτημα· β. Καταψηφιστικό αίτημα)	
4. Βάση της αγωγής	834
IV. Άλλα δικονομικά ζητήματα	836
1. Αρμοδιότητα	836
2. Εγγραφή στα βιβλία διεκδικήσεων και καταχώριση στο κτηματο- λογικό φύλλο του ακινήτου	836
3. Δικαστικό ένσημο	837
4. Πιστοποιητικό οικονομικού εφόρου	837
5. Σώρευση αγωγών	837
6. Δεδικασμένο	838
7. Εκτέλεση της απόφασης	839
V. Ειδικότερα το αντικατάλλαγμα	840
1. Έννοια	840
2. Νομική φύση	841
3. Κύρωση διαθέσεων που έγιναν από τον νομέα της κληρονομιάς	841
§ 47. Η αγωγή περί κλήρου: Ευθύνη και άμυνα του εναγομένου	844
I. Η ευθύνη του εναγομένου	845
1. Η ρύθμιση των ΑΚ 1873-1878	845
2. Κριτήρια διαβάθμισης της ευθύνης	845
(α. Καλή πίστη· β. Επίδοση της αγωγής· γ. Υπερμερία του κακόπι- στου νομέα· δ. Κτήση της νομής με κολάσιμη πράξη)	
3. Νομική φύση και προϋποθέσεις	848
II. Ευθύνη για τα ωφελήματα	848

1. Εισαγωγικά	848
2. Ο καλόπιστος νομέας πριν από την επίδοση της αγωγής.....	849
3. Ο καλόπιστος νομέας μετά την επίδοση της αγωγής.....	850
4. Ο κακόπιστος νομέας	852
5. Ο κακόπιστος και υπερήμερος νομέας.....	852
6. Ο αποκτήσας τη νομή με κολάσιμη πράξη	853
III. Αξίωση αποζημίωσης λόγω καταστροφής Ή χειροτέρευσης των κλη- ρονομαίων	854
1. Εισαγωγικά	854
2. Ο καλόπιστος νομέας πριν από την επίδοση της αγωγής.....	855
3. Ο καλόπιστος νομέας μετά την επίδοση της αγωγής.....	856
4. Ο κακόπιστος νομέας	857
5. Ο κακόπιστος και υπερήμερος νομέας.....	857
6. Ο αποκτήσας τη νομή με κολάσιμη πράξη	857
IV. Παραγραφή των αξιώσεων	858
V. Η ανταξίωση του εναγομένου για δαπάνες	858
1. Σκοπός και δικαιολογία της ρύθμισης.....	858
2. Κριτήρια διαβάθμισης της υποχρέωσης του κληρονόμου.....	859
(α. Αναγκαίες δαπάνες· β. Δαπάνες για πληρωμή βαρών ή χρεών της κληρονομίας· γ. Επωφελείς δαπάνες· δ. Πολυτελείς δαπάνες)	
3. Το περιεχόμενο της ανταξίωσης του νομέα	861
(α. Ο καλόπιστος νομέας πριν από την επίδοση της αγωγής· β. Ο καλόπιστος νομέας μετά την επίδοση της αγωγής και ο κακόπι- στος νομέας)	
4. «Επαύξηση» της κληρονομίας λόγω ενώσεως από τον νομέα συ- στατικού σε κληρονομαίο ενσώματο	862
5. Άσκηση της ανταξίωσης δαπανών.....	863
6. Παραγραφή	864
VI. Άμυνα του εναγομένου	864
1. Άρνηση της αγωγής	864
2. Ένσταση παραγραφής	865
3. Ένσταση χρησικτησίας	867
(α. Τακτική χρησικτησία· β. Έκτακτη χρησικτησία)	
VII. Σχέση προς ειδικές αγωγές	871
1. Συνδρομή περισσότερων αξιώσεων	871
2. Η ρύθμιση της ΑΚ 1881	872
VIII. Αξίωση για παροχή πληροφοριών.....	874
1. Κατά του νομέα κληρονομίας.....	874
2. Κατά άλλων προσώπων.....	876
IX. Η περί κλήρου αγωγή του αφάντου	877

1. Η αξίωση του εμφανισθέντος αφάντου	877
2. Προϋποθέσεις άσκησης της αξίωσης	878
3. Ειδικότερα για την αξίωση του εμφανισθέντος αφάντου	879

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

§ 48. Η κοινωνία των συγκληρονόμων.....	881
I. Εισαγωγικά	881
II. Έννοια, νομική φύση και αντικείμενο	883
1. Έννοια	883
2. Νομική φύση.....	883
3. Αντικείμενο.....	884
4. Η μερίδα του συγκληρονόμου	886
III. Δικαιώματα του συγκληρονόμου	887
1. Εισαγωγικά	887
2. Το δικαίωμα στους καρπούς του κοινού αντικειμένου.....	887
3. Το δικαίωμα χρήσης του κοινού αντικειμένου	888
4. Το δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση του κοινού	890
(α. Διοίκηση με ομόφωνη απόφαση των συγκληρονόμων· β. Διοί- κηση με απόφαση της πλειοψηφίας· γ. Διοίκηση με απόφαση του δικαστηρίου· δ. Διορισμός διαχειριστή· ε. Ατομική λήψη μέτρων)	
5. Το δικαίωμα διάθεσης της μερίδας.....	894
IV. Υποχρεώσεις του συγκληρονόμου	896
1. Υποχρέωση συμμετοχής στις δαπάνες.....	896
2. Υποχρεώσεις που πηγάζουν από την καλή πίστη.....	897
§ 49. Η λύση της κοινωνίας.....	898
I. Εισαγωγικά	899
1. Έννοια της λύσης.....	899
2. Το δικαίωμα για λύση της κοινωνίας.....	900
3. Παραγραφή του δικαιώματος.....	901
II. Εξώδικη διανομή	901
1. Σύμβαση διανομής.....	901
2. Νομική φύση της σύμβασης	902
III. Δικαστική διανομή	902
1. Έννοια	902
2. Αγωγή διανομής του κοινού κλήρου	903
3. Αυτούσια διανομή.....	906
(α. Έννοια· β. Προϋποθέσεις· γ. Μορφές αυτούσιας διανομής· δ. «Δικανικοί κανόνες» εκτέλεσης της αυτούσιας διανομής)	

4. Πώληση με πλειστηριασμό	911
IV. Συνέπειες της διανομής.....	912
1. Δημιουργία νέων δικαιωμάτων	912
2. Αμοιβαίες απαιτήσεις από την κοινωνία.....	913
3. Η τύχη των εμπράγματων δικαιωμάτων τρίτων στα αντικείμενα της συγκληρονομίας	913
4. Ευθύνη για ελαττώματα.....	915
V. Αποκλεισμός της λύσης της κοινωνίας	915
1. Εισαγωγικά	915
2. Απαγόρευση διανομής με διάταξη διαθήκης.....	915
3. Απαγόρευση διανομής με συμφωνία όλων των συγκληρονόμων	916
4. Προσωπικά έγγραφα (ΑΚ 1888 § 2).....	917
VI. Επιδίκαση επιχείρησης	917
1. Έννοια	917
2. Πεδίο εφαρμογής.....	918
3. Διαδικασία.....	919
VII. Επιδίκαση της οικογενειακής στέγης.....	920
1. Εισαγωγικά	920
2. Προϋποθέσεις	921
3. Διαδικασία επιδίκασης.....	922
4. Εφαρμογή της διάταξης στο σύμφωνο συμβίωσης.....	923
VIII. Προσδιορισμός του τρόπου διανομής από τον διαθέτη.....	923
1. Διανεμητικές διατάξεις	923
(α. Εγκατάσταση σε δήλο· β. Καθορισμός του μηχανισμού της διανομής)	
2. Δέσμευση των συγκληρονόμων.....	924
3. Ανάθεση του τρόπου διανομής στην εύλογη κρίση τρίτου.....	924
§ 50. Η συνεισφορά	926
I. Έννοια, δικαιολογία και νομική φύση.....	927
1. Έννοια	927
2. Δικαιολογία.....	927
3. Νομική φύση	928
(α. Η ενοχική θεωρία· β. Η καθαρή εμπράγματη θεωρία· γ. Η συντηρητική εμπράγματη θεωρία)	
4. Ενδοτικό δίκαιο	930
II. Προϋποθέσεις της συνεισφοράς	930
1. Εισαγωγικά	930
2. Εξ αδιαθέτου διαδοχή.....	931
3. Ύπαρξη περισσότερων κατιόντων.....	931
4. Συνεισενεκτέα παροχή (ή δαπάνη)	932

III. Υποκείμενα της συνεισφοράς.....	932
1. Εισαγωγικά.....	932
2. Υπόχρεοι συνεισφοράς.....	933
(α. Ο κατιών λήπτης της παροχής· β. Ο κατιών που υπεισέρχεται στη θέση του εκπεσόντος λήπτη της παροχής· γ. Ο υποκατάστατος του εκπεσόντος λήπτη της παροχής· δ. Απώτεροι κατιόντες· ε. Κληρονόμοι)	
3. Δικαιούχοι συνεισφοράς.....	937
IV. Παροχές που συνεισφέρονται.....	938
1. Εισαγωγικά.....	938
2. Εννοιολογικά στοιχεία της συνεισενεκτέας παροχής.....	939
(α. Περιουσιακή επίδοση· β. Από τον ανιόντα προς τον κατιόντα· γ. Επίδοση εν ζωή· δ. Χαριστική επίδοση)	
3. Κρίσιμος χρόνος για τον υπολογισμό της αξίας της παροχής.....	941
4. Απαλλαγή από τη συνεισφορά.....	942
V. Συνεισφορά στην κληρονομική διαδοχή από διαθήκη.....	943
VI. Πώς διεξάγεται η συνεισφορά.....	944
1. Εισαγωγικά.....	944
2. Η διαδικασία της συνεισφοράς.....	945
3. Η διεξαγωγή της συνεισφοράς σε περίπτωση υπερκαλυμμένου κατιόντος.....	947
4. Συνέπειες της συνεισφοράς, ιδίως σε περίπτωση υπερκαλυμμένου κατιόντος.....	950
(α. Συμμετοχή στο ενεργητικό της κληρονομίας και στην κοινωνία των συγκληρονόμων· β. Ευθύνη απέναντι στους δανειστές της κληρονομίας· γ. Συνέπειες της συνεισφοράς ως προς την εξουσία διάθεσης των κληρονομιαιών)	
5. Δήλωση «παραίτησης» του λήπτη της παροχής από τη συμμετοχή του στο ενεργητικό της κληρονομίας.....	952

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

§ 51. Η πώληση της κληρονομίας.....	953
I. Έννοια και νομική φύση.....	953
1. Έννοια.....	953
2. Νομική φύση.....	955
II. Σχέσεις μεταξύ πωλητή και αγοραστή.....	956
1. Υποχρεώσεις του πωλητή.....	956
(α. Κύριες υποχρεώσεις· β. Παρεπόμενες υποχρεώσεις)	

2. Υποχρεώσεις του αγοραστή.....	957
3. Ευθύνη του πωλητή απέναντι στον αγοραστή.....	958
4. Κίνδυνος.....	958
III. Ευθύνη απέναντι στους δανειστές της κληρονομίας.....	959
§ 52. Άλλες συμβάσεις εκποίησης της κληρονομίας	960
I. Εισαγωγικά	960
II. Ειδικότερα η δωρεά	961

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ

§ 53. Η σύσταση της κληροδοσίας	963
I. Έννοια και δικαιολογία.....	964
1. Έννοια	964
2. Δικαιολογία.....	964
II. Τύπος και περιεχόμενο της δήλωσης περί κληροδοσίας	965
1. Τύπος	965
2. Περιεχόμενο.....	966
(α. Περιουσιακή ωφέλεια· β. Περιουσιακή ωφέλεια που δεν ανήκει στην κληρονομία)	
3. Διάκριση από την κληρονομική εγκατάσταση	968
III. Υποκείμενα	969
1. Βεβαρημένος.....	969
2. Τετιμημένος.....	970
(α. Ποιοι μπορούν να τιμηθούν με κληροδοσία· β. Φύση του δικαιώματος του κληροδόχου)	
IV. Υποκατάστατος.....	974
V. Το κύρος της κληροδοτικής δήλωσης βουλήσεως	976
1. Εισαγωγικά	976
2. Ειδικές περιπτώσεις ακυρότητας της κληροδοτικής διάταξης.....	976
(α. Αδύνατη παροχή· β. Προαποβίωση του κληροδόχου· γ. Αποποίηση, αναξιότητα· δ. Διάταξη δελεαστική· ε. Ματαίωση της αίρεσης· στ. Κληροδοσίες υπέρ αξιωματικών του πλοίου· ζ. Κληροδοσία ξένου πράγματος· η. Ένωση, ανάμειξη, επεξεργασία ή μετάπλαση του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε)	
3. Ανάκληση.....	978
4. Συνέπειες της ακυρότητας.....	979

	(α. Υποκατάσταση· β. Προσαύξηση· γ. Ματαιώση κληροδοσίας προς όφελος του βεβαρημένου)	
§ 54. Κτήση, αποδοχή και αποποίηση της κληροδοσίας.....		983
I. Επαγωγή της κληροδοσίας.....		983
1. Επαγωγή και κτήση της κληροδοσίας.....		983
2. Κληροδοσία υπό αίρεση ή προθεσμία.....		984
3. Η ρύθμιση της ΑΚ 1999.....		986
II. Αποδοχή και αποποίηση της κληροδοσίας		987
1. Αποδοχή.....		987
2. Αποποίηση		988
III. Το δικαίωμα του κληροδόχου.....		990
1. Εισαγωγικά		990
2. Ενοχικό δικαίωμα.....		990
	(α. Αντικείμενο· β. Γέννηση· γ. Ληξιπροθεσμία· δ. Λειτουργία της ενοχής· ε. Καρποί, περιελθόν και ωφελήματα· στ. Δαπάνες· ζ. Εξασφάλιση και προστασία του δικαιώματος· η. Παραγραφή)	
3. Εμπράγματο δικαίωμα.....		995
	(α. Προϋποθέσεις· β. Συνέπειες· γ. Σχέση του per vindicationem κληροδόχου με τους κληρονομικούς δανειστές)	
IV. Υποκληροδοσία.....		1000
1. Εισαγωγικά		1000
2. Απαιτητό της υποκληροδοσίας		1000
3. Περιορισμός της ευθύνης του βεβαρημένου		1001
4. Ελάττωση της κληροδοσίας		1002
V. Κληροδοσία υπέρ κοινωφελούς σκοπού.....		1003
1. Εισαγωγικά		1003
2. Κοινωφελής σκοπός		1004
3. Τιμώμενος.....		1004
4. Ερμηνεία.....		1006
5. Απαγόρευση μεταβολής του περιεχομένου ή των όρων της υπέρ κοινωφελούς σκοπού διάταξης (άρθρο 109 § 1 Σ).....		1006
§ 55. Είδη κληροδοσιών		1007
I. Εισαγωγικά		1008
II. Κληροδοσία με αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία		1008
1. Αντικείμενο κατ' είδος ορισμένο.....		1008
2. Έκταση του δικαιώματος του κληροδόχου.....		1009
3. Παραρτήματα του κληροδοτηθέντος.....		1009
4. Αξίωση αποζημίωσης εξαιτίας βλάβης του κληροδοτηθέντος.....		1010
5. Βάρη του κληροδοτηθέντος.....		1010
6. Καρποί και δαπάνες του κληροδοτηθέντος.....		1012

7. Ένωση ή ανάμειξη του κληροδοτηθέντος.....	1012
8. Επεξεργασία ή μετάπλαση του κληροδοτηθέντος.....	1013
III. Κληροδοσία με αντικείμενο που δεν ανήκει στην κληρονομία.....	1013
1. Ο κανόνας του άρθρου 1984 § 1 ΑΚ	1013
2. Προϋποθέσεις εφαρμογής της ΑΚ 1984 § 1	1013
3. Συνέπειες	1014
4. Κληροδοσία της νομής.....	1015
5. Κληροδοσία της απαίτησης της παροχής.....	1015
6. Κληροδοσία της απαίτησης αποζημίωσης.....	1016
7. Προμηθευτική κληροδοσία	1016
IV. Κληροδοσία πράγματος κατά γένος ορισμένου.....	1018
1. Εισαγωγικά	1018
2. Κριτήριο επιλογής.....	1018
3. Τρόπος καθορισμού.....	1019
4. Ευθύνη του βεβαρημένου.....	1019
V. Διαζευκτική κληροδοσία	1019
1. Έννοια	1019
2. Τρόπος επιλογής.....	1020
3. Φύση του δικαιώματος επιλογής.....	1020
4. Αδυναμία κάποιας από τις οφειλόμενες παροχές	1020
VI. Κληροδοσία «σκοπού».....	1021
1. Έννοια	1021
2. Προσδιορισμός κατά δίκαιη κρίση.....	1021
3. Τρόπος προσδιορισμού	1021
4. Κληροδοσία προς διατροφή του τιμωμένου.....	1022
VII. Κοινή κληροδοσία.....	1022
VIII. Κληροδοσία απαίτησης	1023
1. Εισαγωγικά	1023
2. Κληροδοσία μη χρηματικής απαίτησης	1023
3. Κληροδοσία χρηματικής απαίτησης	1024
4. Κληροδοσία όλων των απαιτήσεων	1024
IX. Κληροδοσία απαλλαγής από χρέος.....	1024
X. Κληροδοσία οφειλής	1025
XI. Κληροδοσία ομάδας πραγμάτων Ή περιουσίας	1026
1. Κληροδοσία ομάδας πραγμάτων.....	1026
2. Κληροδοσία περιουσίας.....	1026
3. «Καθολική» κληροδοσία.....	1026
XII. Εξάireτο (ΑΚ 1969)	1027
1. Έννοια	1027
2. Διάκριση του εξαιρέτου από τη διανεμητική διάταξη	1027

3. Συνέπειες που απορρέουν από τη φύση του εξαιρέτου 1027

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ

§ 56. Έννοια, μορφές και σύσταση καθολικού καταπιστεύματος..... 1029

- I. Ιστορική επισκόπηση 1030
- II. Έννοια και σκοπός του καταπιστεύματος 1031
 - 1. Έννοια 1031
 - 2. Σκοπός 1032
- III. Διάκριση του καταπιστεύματος από συγγενείς θεσμούς 1033
 - 1. Καταπιστευματοδόχος και κληρονόμος 1033
 - 2. Καταπίστευμα και κληροδοσία 1033
 - 3. Καταπίστευμα και καταπιστευτική υποκατάσταση (ΑΚ 2009) 1034
- IV. Σύσταση του καταπιστεύματος 1034
 - 1. Σύσταση με διαθήκη 1034
 - 2. Περιορισμοί 1036
- V. Ερμηνευτικοί κανόνες 1037
 - 1. Εισαγωγικά 1037
 - 2. Εγκατάσταση ως κληρονόμου φυσικού προσώπου που δεν έχει ακόμη συλληφθεί ή νομικού προσώπου που δεν έχει ακόμη συσταθεί 1037
 - 3. Εγκατάσταση υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία 1039
 - 4. Εγκατάσταση υπό διαλυτική αίρεση ή προθεσμία 1040
 - 5. Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης με διαθήκη 1041
 - 6. Άτεκνος κατιών 1043
 - 7. Εγκατάσταση κληρονόμου στην επικαρπία 1044
- VI. Οικογενειακό καταπίστευμα 1045
- VII. Σιωπηρή υποκατάσταση 1048

§ 57. Νομική θέση του βεβαρημένου με καταπίστευμα..... 1049

- I. Εισαγωγικά 1049
- II. Εξουσία διαχείρισης του βεβαρημένου 1050
 - 1. Έκταση εξουσίας διαχείρισης 1050
 - 2. Διεξαγωγή δικών και δεδικασμένο 1051
 - 3. Ευθύνη από τη διαχείριση 1052
- III. Εξουσία διάθεσης των αντικειμένων της κληρονομιάς 1052
 - 1. Έκταση εξουσίας διάθεσης του βεβαρημένου 1052
 - (α. Διάθεση επιβαλλόμενη από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης· β. Διάθεση με τη συναίνεση του καταπιστευματοδόχου· γ. Καταπίστευμα του περιλιμπανομένου)

2. Συνέπειες σε περίπτωση διάθεσης κατά παράβαση της ΑΚ 1937 § 2	1054
IV. Ωφελήματα και δαπάνες πριν από την επαγωγή του καταπιστεύματος	1056
1. Ωφελήματα.....	1056
2. Δαπάνες.....	1056
V. Σχέση του βεβαρημένου με τους δανειστές	1056
1. Δανειστές της κληρονομίας.....	1056
2. Δανειστές του βεβαρημένου	1057
3. Δανειστές του καταπιστευματοδόχου	1057
VI. Κατάσταση μετά την επαγωγή του καταπιστεύματος	1058
VII. Καταπίστευμα του περιλιμπανομένου.....	1059
§ 58. Νομική θέση του καταπιστευματοδόχου	1062
I. Νομική θέση του καταπιστευματοδόχου πριν από την επαγωγή του καταπιστεύματος	1062
1. Δικαίωμα προσδοκίας.....	1062
2. Νομική φύση του δικαιώματος προσδοκίας.....	1063
3. Προστασία.....	1063
4. Διορισμός επιμελητή.....	1064
II. Επαγωγή του καταπιστεύματος.....	1065
1. Εισαγωγικά	1065
2. Χρόνος επαγωγής του καταπιστεύματος.....	1065
3. Αποδοχή και αποποίηση του καταπιστεύματος	1066
4. Ματαίωση της επαγωγής.....	1067
III. Νομική θέση του καταπιστευματοδόχου μετά την επαγωγή του καταπιστεύματος	1068
1. Μετάσταση του καταπιστευματοδόχου σε κληρονόμο	1068
2. Παράδοση της κληρονομίας.....	1069
§ 59. Καταπιστευτική υποκατάσταση	1071
I. Έννοια, ορολογία και οριοθέτηση από συγγενείς έννοιες.....	1071
1. Έννοια	1071
2. Ορολογία.....	1073
3. Οριοθέτηση από συγγενείς έννοιες	1073
(α. Διάκριση από την κοινή υποκατάσταση· β. Διάκριση από την υποκληροδοσία· γ. Διάκριση από το καθολικό κληρονομικό καταπίστευμα)	
II. Όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται το ειδικό καταπίστευμα.....	1075
1. Εισαγωγικά	1075
2. Ειδικό καταπίστευμα υπέρ κοινωφελούς σκοπού.....	1075
3. Ειδικό καταπίστευμα υπέρ συγγενών	1075
4. Απαγόρευση διαδοχικής μετακληροδοσίας.....	1077

III. Νομική κατάσταση πριν και μετά την επαγωγή στον μετακληροδό- χο.....	1077
1. Νομική κατάσταση πριν από την επαγωγή της μετακληροδοσίας	1077
2. Επαγωγή της μετακληροδοσίας	1078
3. Νομική κατάσταση μετά την επαγωγή της μετακληροδοσίας.....	1079
IV. Οικογενειακό κληροδότημα	1079

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΡΟΠΟΣ

§ 60. Έννοια και μορφές του τρόπου	1081
I. Έννοια και νομική φύση	1082
1. Έννοια	1082
2. Νομική φύση.....	1082
(α. Όχι επίδοση· β. Ενοχική ενέργεια)	
II. Διάκριση από συγγενείς έννοιες.....	1084
1. Τρόπος και κληροδοσία	1084
2. Τρόπος και απλή σύσταση ή συμβουλή.....	1084
3. Τρόπος και αίρεση.....	1085
III. Υποκείμενα	1085
1. Βεβαρημένος.....	1085
2. Ωφελούμενος.....	1087
IV. Αντικείμενο	1089
1. Εισαγωγικά	1089
2. Προσδιορισμός της παροχής (ΑΚ 1973-1974).....	1089
(α. Διαζευκτικός τρόπος· β. Προσδιορισμός από άλλον κατά δί- καιη κρίση)	
3. Παροχή αδύνατη ή παράνομη (ΑΚ 1980).....	1090
4. Ποιότητα της παροχής.....	1091
V. Προϋποθέσεις εγκυρότητας του τρόπου.....	1091
1. Διάταξη σαφής.....	1091
2. Περιεχόμενο της διάταξης νόμιμο	1092
3. Άκυρη επιβολή τρόπου	1092
VI. Τρόπος υπέρ κοινωφελούς σκοπού.....	1093
§ 61. Εξαναγκασμός του τρόπου	1095
I. Νομική φύση του δικαιώματος εξαναγκασμού σε εκπλήρωση	1095
1. Δικαίωμα ιδιόρρυθμο.....	1095
2. Με μη «ιδιωφελή» χαρακτήρα.....	1096
3. Δικαίωμα αγωγήμο και εκτελεστό.....	1096
II. Δικαιούμενα πρόσωπα.....	1097

1. Περιοριστική απαρίθμηση.....	1097
2. Κληρονόμος - Συγκληρονόμος.....	1097
3. Άμεσα ωφελούμενος από την έκπτωση του αρχικά βεβαρημένου.....	1097
4. Δημόσια αρχή.....	1098
III. Άσκηση του δικαιώματος.....	1098
IV. Επιγενόμενη αδυναμία εκπλήρωσης.....	1099
1. Ανυπαίτια αδυναμία εκπλήρωσης.....	1099
2. Υπαίτια αδυναμία εκπλήρωσης.....	1099
(α. Δικαιολογητική βάση· β. Προϋποθέσεις· γ. Συνέπειες)	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ ΕΝ ΖΩΗ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΣΕΣ ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

§ 62. Απαγόρευση των κληρονομικών συμβάσεων.....	1103
I. Έννοια και δικαιολογία.....	1103
1. Έννοια.....	1103
2. Δικαιολογία.....	1104
II. Διακρίσεις κληρονομικών συμβάσεων.....	1106
1. Κληρονομικές συμβάσεις υπό ευρεία και υπό στενή έννοια.....	1106
2. Διάκριση των εν στενή έννοια κληρονομικών συμβάσεων.....	1106
III. Έκταση της απαγόρευσης.....	1107
IV. Συνέπειες παραβίασης της απαγόρευσης.....	1108
§ 63. Νέμηση ανιόντος.....	1110
I. Έννοια, δικαιολογία και νομική φύση.....	1110
1. Έννοια.....	1110
2. Δικαιολογία.....	1110
3. Νομική φύση.....	1111
II. Στοιχεία του πραγματικού της νέμησης ανιόντος.....	1112
1. Εισαγωγικά.....	1112
2. Ανιών και κατιόντες.....	1112
3. Διανομή της υπάρχουσας περιουσίας του ανιόντος.....	1113
4. Μη δέσμευση του ανιόντος.....	1113
5. Τύπος.....	1113
III. Έννομες συνέπειες.....	1114
1. Κατανομή της περιουσίας του ανιόντος στους κατιόντες.....	1114
2. Ενοχική ενέργεια.....	1115
3. Νέμηση μέρους της περιουσίας.....	1115
4. Ευθύνη απέναντι στους δανειστές της κληρονομίας.....	1115
IV. Νέμηση που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα.....	1115

§ 64. Δωρεά αιτία θανάτου	1118
I. Έννοια, δικαιολογία και νομική φύση	1118
1. Έννοια	1118
2. Δικαιολογία.....	1119
3. Νομική φύση.....	1120
II. Σύσταση	1121
1. Συμβαλλόμενα μέρη	1121
2. Συστατικός τύπος.....	1122
3. Αντικείμενο	1122
III. Δωρεά αιτία θανάτου υπό τρόπο	1123
1. Η δωρεά αιτία θανάτου υπό τρόπο γενικά.....	1123
2. Ειδικότερα ο τρόπος που επιβάλλει το αναπαλλοτρίωτο.....	1124
IV. Νομική κατάσταση πριν και μετά την πλήρωση της αίρεσης.....	1125
1. Στάδιο ηρτημένης της αιρέσεως	1125
2. Πλήρωση της αίρεσης	1126
3. Ματαίωση της αίρεσης.....	1127
V. Ανάκληση	1127
1. Εισαγωγικά	1127
2. Το δικαίωμα της ανάκλησης	1127
3. Ανάκληση δωρεάς που έχει συμφωνηθεί αμετάκλητη	1128
4. Συνέπειες της ανάκλησης	1128
5. Απόσβεση του δικαιώματος ανάκλησης.....	1129
VI. Δωρεά αιτία θανάτου που θίγει τη νόμιμη μοίρα.....	1130
VII. Η δωρεά αιτία θανάτου έναντι των δανειστών της κληρονομίας	1132
§ 65. Άλλες συμβάσεις εν ζωή για την περίπτωση του θανάτου	1133
I. Εισαγωγικά	1133
II. Δωρεά εν ζωή για την περίπτωση θανάτου.....	1134
III. Επαχθείς συμβάσεις υπό την αίρεση του θανάτου.....	1135
IV. Σύμβαση υπέρ τρίτου για την περίπτωση θανάτου	1136
V. Μεταθανάτια πληρεξουσιότητα	1139
Αλφαβητικό ευρετήριο	1141